

Bijlage Voorschriften Samenwerkingsverband, Derde en Onderaannemer

Zelfstandig Inschrijven

U kunt zelfstandig Inschrijven op deze Opdracht, maar ook een Samenwerkingsverband vormen, een beroep doen op een zogenaamde Derde om aan de geschiktheidseisen te voldoen of een Onderaannemer inzetten bij de uitvoering van de Opdracht. In de regel staat het u vrij om zelf te kiezen in welke samenstelling een Inschrijving wordt gedaan. In uitzonderingsgevallen kan het zo zijn dat hier in de Aanbestedingsstukken beperkingen aan zijn gesteld, bijvoorbeeld doordat is opgenomen dat een bepaald deel van de werkzaamheden door Inschrijver zelf uitgevoerd moet worden en niet uitbesteed mag worden aan een Onderaannemer. Lees dus alle Aanbestedingsstukken om te zien of voor de specifieke Opdracht waarop u wilt inschrijven dergelijke beperkingen van toepassing zijn. Zeker bij het vormen van Samenwerkingsverbanden, dient u ook rekening te houden met mededingingsrechtelijke aspecten. Dit is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van bij Samenwerkingsverbanden betrokken ondernemingen.

Let op: Als uw onderneming inschrijft als onderdeel van een Samenwerkingsverband, door een beroep te doen op een Derde en/of met de bedoeling om een Onderaannemer in te zetten bij de uitvoering van een deel van de Opdracht, dan gelden zowel ten tijde van de Inschrijving als bij de uitvoering van de Opdracht aanvullende voorschriften. Deze zijn in deze Bijlage uiteengezet. Het betreft generieke voorschriften die in principe bij elke aanbesteding gelden. Het kan zo zijn dat elders in de Aanbestedingsstukken specifieke voorschriften/eisen zijn opgenomen. In dat geval gaan deze specifieke bepalingen voor deze Bijlage.

Definities

Hieronder worden de drie definities, waar deze Bijlage om draait, herhaald, zoals ook opgenomen in de Begrippenlijst. Het is van belang om de verschillende "figuren" goed uit elkaar te houden:

- **Derde:** Ondernemer waarop Inschrijver een beroep doet om aan de geschiktheidseisen te voldoen. Dit kan ook een Onderaannemer zijn.
- **Onderaannemer:** Ondernemer die Inschrijver zal inschakelen voor de uitvoering van een deel van de Opdracht. Dit kan ook een Derde zijn.
- **Samenwerkingsverband:** Een combinatie van ondernemers, elk afzonderlijk te noemen 'deelnemer aan het Samenwerkingsverband', in de hoedanigheid van één Inschrijver, waarbij elke deelnemer aan het Samenwerkingsverband volledig en hoofdelijk aansprakelijk is voor verplichtingen die voortvloeien uit de Inschrijving en de Overeenkomst. In de praktijk wordt ook wel gesproken van 'combinatie' of 'consortium'.

Er kan ook sprake zijn van meerdere figuren binnen één Inschrijving. Zo kan een Samenwerkingsverband een beroep doen op de moedermaatschappij van één van de deelnemers aan het Samenwerkingsverband in het kader van de financieel-economische draagkracht (de moedermaatschappij is in dat geval een Derde), en een ander bedrijf als Onderaannemer betrekken voor de uitvoering van een specifiek deel van de Opdracht.

Inschrijven als Samenwerkingsverband

Een Samenwerkingsverband neemt deel aan de aanbesteding als één Inschrijver. Hieronder zijn de aanvullende voorschriften opgenomen waaraan Inschrijvers moeten voldoen c.q. waarmee zij rekening hebben te houden:

Extra voorschriften rondom het Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA):

- ✓ Van alle deelnemers aan het Samenwerkingsverband dient een eigen, rechtsgeldig ondertekend UEA te worden overgelegd in de Inschrijving. Op eerste verzoek van de Aanbestedende dienst moeten van elke deelnemer Verificatiedocumenten worden overgelegd - vgl. Bijlage Checklist Verificatiedocumenten;
- ✓ Alle deelnemers aan het Samenwerkingsverband dienen in Deel IIA onder 'Wijze van deelneming' in het UEA op te geven: De namen van de overige deelnemers aan het Samenwerkingsverband, de eigen rol en welke Inschrijver de leiding van het Samenwerkingsverband heeft en als verantwoordelijk gemachtigde ('penvoerder') namens het Samenwerkingsverband zal optreden. De penvoerder is de deelnemer aan het Samenwerkingsverband die door elke andere deelnemer is gemachtigd om namens het Samenwerkingsverband verplichtingen aan te gaan in het kader van deze aanbesteding. Daarnaast dient de verdeling van de werkzaamheden te worden beschreven;

Let op: Door het invullen en rechtsgeldig ondertekenen van het UEA verklaart elke deelnemer aan het Samenwerkingsverband dat hij gezamenlijk en hoofdelijk aansprakelijk is voor de nakoming van de verplichtingen uit hoofde van de Inschrijving en de Overeenkomst.

Extra voorschriften rondom uitsluitingsgronden en geschiktheidseisen:

- ✓ De uitsluitingsgronden die van toepassing zijn op deze aanbesteding gelden voor het Samenwerkingsverband als geheel en voor de individuele deelnemers aan het Samenwerkingsverband afzonderlijk. Indien een uitsluitingsgrond op één van de deelnemers aan het Samenwerkingsverband van toepassing is, wordt het Samenwerkingsverband in beginsel uitgesloten;
- ✓ Bij de toetsing van de Inschrijving zal het Samenwerkingsverband met betrekking tot de geschiktheidseisen die van toepassing zijn op deze aanbesteding als één geheel worden beschouwd, tenzij elders uitdrukkelijk anders bepaald.

Overig en tijdens de looptijd:

- ✓ Een Samenwerkingsverband in oprichting of een Samenwerkingsverband dat zich niet organiseert als één rechtspersoon hoeft als Samenwerkingsverband na gunning geen bewijs van inschrijving in een nationaal beroeps- of handelsregister in te dienen, althans niet als Samenwerkingsverband. De afzonderlijke deelnemers aan het Samenwerkingsverband dienen dit in dat geval wel te doen;
- ✓ Tijdens de looptijd van de Overeenkomst mag het Samenwerkingsverband alleen zijn samenstelling wijzigen na schriftelijke toestemming van Opdrachtgever. Aan deze toestemming kunnen nadere voorwaarden worden verbonden. In het geval van een Europese aanbesteding stelt de Aanbestedingswet 2012 duidelijke beperkingen aan de wijziging van een Samenwerkingsverband tijdens de looptijd vanwege het leerstuk 'wezenlijke wijziging'.

Een beroep op een Derde doen

Inschrijvers kunnen zich beroepen op een Derde om aan de geschiktheidseisen te voldoen, tenzij dit expliciet anders is bepaald op het niveau van een specifieke geschiktheidseis. Zij dienen rekening te houden met het volgende:

Extra voorschriften rondom het Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA):

- ✓ Van alle Derden waarop door Inschrijver een beroep wordt gedaan, dient een rechtsgeldig ondertekend UEA te worden overgelegd. Het gaat om de informatie die wordt gevraagd in Deel IIA, IIB en III. Met het UEA verklaren Derden tevens dat de Inschrijver daadwerkelijk over alle noodzakelijke middelen van de Derde kan beschikken. Op eerste verzoek moeten van elke Derde Verificatiedocumenten worden overgelegd – vgl. Bijlage Checklist Verificatiedocumenten;
- ✓ De Inschrijver, die een beroep op een Derde doet om aan de geschiktheidseisen te voldoen, dient onder Deel IIC van het UEA 'ja' aan te vinken. In het bijbehorende toelichtingsveld dient te worden beschreven op welke Derde voor welke eisen een beroep wordt gedaan;
- ✓ Indien Inschrijver een beroep doet op een Derde om aan de geschiktheidseisen te kunnen voldoen en op een Onderaannemer rondom de uitvoering van de Opdracht vinkt Inschrijver zowel onder 'Beroep' als onder 'Onderaanneming' 'ja' aan en worden gevraagde gegevens herhaaldelijk opgegeven.

Extra voorschriften rondom uitsluitingsgronden en geschiktheidseisen:

- ✓ De uitsluitingsgronden die van toepassing zijn op deze aanbesteding gelden voor alle Derden. Als een uitsluitingsgrond op een Derde van toepassing is, leidt dit in beginsel tot uitsluiting van Inschrijver;
- ✓ Bij de beoordeling van de Inschrijving zullen de Inschrijver en de Derde waarop op benoemde Derde een beroep wordt gedaan als één geheel worden beschouwd, tenzij elders uitdrukkelijk anders bepaald.
- ✓ Indien het beroep op een Derde nodig is om aan de geschiktheidseisen ten aanzien van technische en beroepsbekwaamheid te voldoen, dient de betreffende Derde door de Inschrijver ook daadwerkelijk te worden ingeschakeld als Onderaannemer bij de uitvoering van het betreffende deel van de Opdracht.
- ✓ Indien het beroep op een Derde nodig is om aan de geschiktheidseisen ten aanzien van financieel-economische draagkracht te voldoen, hoeft de Derde niet te worden ingezet voor de uitvoering van de Opdracht, tenzij uitdrukkelijk anders bepaald in de Aanbestedingsstukken;
- ✓ Wanneer een beroep op een Derde strekt tot het doen van een beroep op de financiële draagkracht van deze Derde, teneinde aan de geschiktheidseisen te voldoen, moet na de Gunningsbeslissing bij wijze van

Verificatiedocument een verklaring worden overgelegd waaruit blijkt dat de Derde onvoorwaardelijk garant staat voor de door de Inschrijver op zich te nemen verplichtingen. Deze verklaring dient door de Derde rechtsgeldig ondertekend te zijn. Een separate verklaring is niet nodig als de Derde een moedermaatschappij is die een zogenaamde artikel 403-verklaring heeft gedeponeerd in het handelsregister waaruit de hoofdelijke aansprakelijkheid voor de schulden van Inschrijver blijkt. **Let op:** De Derde die een moedermaatschappij is, dient voor het overige wel aan de aanvullende bepalingen in deze paragraaf te voldoen.

Overig en tijdens de looptijd:

- ✓ Inschrijver is jegens Opdrachtgever volledig en hoofdelijk aansprakelijk voor de nakoming van alle verplichtingen uit hoofde van de Inschrijving en Overeenkomst. Een valse verklaring van een Derde ontslaat de Inschrijver niet van deze volledige en hoofdelijke aansprakelijkheid;
- ✓ In het geval van beroep op een Derde wordt alle communicatie uitsluitend gericht aan de Inschrijver, tenzij uitdrukkelijk anders bepaald in de Aanbestedingsstukken;
- ✓ Tijdens de looptijd van de Overeenkomst kan alleen een beroep op andere Derde(n) worden gedaan na schriftelijke toestemming – hieraan kunnen voorwaarden worden verbonden.

Inschakeling Onderaannemer voor uitvoering deel van de Opdracht

Indien Inschrijver ten tijde van de Inschrijving al heeft besloten een Onderaannemer in te schakelen, gelden de volgende aanvullende bepalingen. Tenzij uitdrukkelijk anders bepaald in de Aanbestedingsstukken hoeven niet alle Onderaannemers die op enig moment betrokken (kunnen) worden bij de uitvoering al in de Inschrijving te worden opgegeven. In dat geval is na gunning nadere instemming vereist van Opdrachtgever voor de inschakeling van een Onderaannemer.

Extra voorschriften rondom het Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA):

- ✓ De Inschrijver die ten tijde van de Inschrijving heeft bepaald voor de uitvoering van een deel van de Opdracht Onderaannemers in te zetten, dient in zijn eigen UEA Deel IID 'ja' aan te vinken en de betreffende Onderaannemers te noemen, inclusief de beoogde verdeling van de werkzaamheden;
- ✓ Van de Onderaannemer zelf hoeft geen UEA te worden bijgevoegd - mits niet ook een Derde;
- ✓ Als Inschrijver een beroep doet op een Derde om aan de geschiktheidseisen te kunnen voldoen en die Derde ook Onderaannemer rondom de uitvoering van de Opdracht zal zijn, vinkt Inschrijver zowel onder 'Beroep' als onder 'Onderaanneming' 'ja' aan en worden gevraagde gegevens herhaaldelijk opgegeven.

Extra voorschriften rondom uitsluitingsgronden en geschiktheidseisen:

- ✓ De uitsluitingsgronden die van toepassing zijn op deze aanbesteding gelden ook voor alle Onderaannemers waarop door de Inschrijver een beroep wordt gedaan. Als hoofdregel geldt dat van Onderaannemers geen Verificatiedocumenten hoeven te worden overgelegd. Er kan wel om worden verzocht - vgl. Bijlage Checklist Verificatiedocumenten;
- ✓ Geschiktheidseisen zijn niet van toepassing op een Onderaannemer. In het geval van beroep op een andere entiteit voor het voldoen aan de geschiktheidseisen, is sprake van een Derde.

Overig en tijdens de looptijd:

- ✓ Bij gunning van de Opdracht aan Inschrijver is deze als hoofdaannemer in principe gehouden om het in de Inschrijving omschreven deel van de Opdracht aan de genoemde Onderaannemer(s) te gunnen;
- ✓ Inschrijver is volledig en hoofdelijk aansprakelijk voor de nakoming van alle verplichtingen uit hoofde van de Inschrijving/Overeenkomst, inclusief de verplichtingen die in onderaanneming worden gegeven. Een valse verklaring van een Onderaannemer ontslaat Inschrijver niet van zijn aansprakelijkheid;
- ✓ In het geval van beroep op een Derde wordt alle communicatie uitsluitend gericht aan de Inschrijver;
- ✓ Tijdens de looptijd van de Overeenkomst kan alleen een andere/extra Onderaannemer worden ingeschakeld na schriftelijke toestemming – hieraan kunnen voorwaarden worden verbonden.